

Kazimiera Król

**Żebractwo we współczesnej Polsce
jako kwestia społeczna**

Wydanie trzecie uzupełnione

Konin 2013

Spis treści

PRZEDMOWA DO TRZECIEGO WYDANIA	9
PRZEDMOWA DO DRUGIEGO WYDANIA	11
WSTĘP	15
ROZDZIAŁ I	
ŻEBRACTWO W ŚWIETLE LITERATURY.	
DEFINIOWANIE PROBLEMU	19
1. Ewolucja zjawiska żebractwa	19
2. Historia działań przeciwżebraczych na przykładzie Miejskiego Komitetu Walki z Żebractwem w Poznaniu	38
3. Współczesne definiowanie żebractwa	46
4. Badanie problemu żebractwa we współczesnej Polsce	53
ROZDZIAŁ II	
STRUKTURA PRZESTRZENNA I SPOŁECZNA	
ZJAWISKA ŻEBRACTWA W POLSCE	59
1. Struktura przestrzenna	59
2. Społeczno-demograficzna struktura żebrzących	61
2.1. Struktura płci	62
2.2. Struktura wieku	63
2.3. Stan cywilny	64
2.4. Struktura wykształcenia	65
2.5. Struktura narodowościowa	67
2.6. Stan zdrowia	67
2.7. Struktura dochodów i wydatków pochodzących z jałmużny	69
2.8. Staż żebraczy	69
2.9. Dynamika zjawiska żebractwa	70

ROZDZIAŁ III**UWARUNKOWANIA ZJAWISKA ŻEBRACTWA 75**

1.	Uwarunkowania mikrospołeczne	75
2.	Uwarunkowania makrospołeczne	81
2.1.	Bezrobocie	81
2.2.	Ubóstwo	84
2.3.	Bezdomność	85
3.	Uwarunkowania żebractwa – podsumowanie	93

ROZDZIAŁ IV**ŻEBRACTWO JAKO STYL ŻYCIA.TYPOLOGIA ŻEBRACTWA 95**

1.	Żebractwo stacjonarne, żebractwo wędrownie (włóczęgostwo)	96
2.	Żebractwo bierne, żebractwo czynne	98
3.	Żebractwo płytkie (okazjonalne) a żebractwo głębokie	99
4.	Żebractwo instytucjonalne (filantropijne)	101
5.	Żebractwo jako zawód	102
6.	Żebractwo internetowe	105

ROZDZIAŁ V**RODZAJE FIGUR ŻEBRACZYCH. SOCJOTECHNIKI ŻEBRACZE 109**

1.	Figura „nikt”	110
2.	Figura „ofiara losu”	112
3.	Figura „kaleka”	113
4.	Figura „kwestarz”	115
5.	Figura „współczesny trędowaty”	116
6.	Figura „dziad”	118
7.	Figura „menel”	119
8.	Figura „żebrak okazjonalny”	120
9.	Figura „wędrowiec”	121
10.	Figura „komunikacyjna”	122
11.	Figura z rekwizytem	123
12.	Figura „grajek uliczny”	126
13.	Figura „kościół w tle”	127
14.	Dziecko w różnych figurach żebraczych	128

ROZDZIAŁ VI	
OCENA SPOŁECZNA ZJAWISKA ŻEBRACTWA	131
1. Charakterystyka stosunku społeczeństwa do żebractwa	131
2. Charakterystyka stosunku przechodniów – potencjalnych jałmużników do procederu żebractwa	137
ROZDZIAŁ VII	
ŻEBRACTWO W ŚWIETLE PRAWA	141
1. Regulacje prawne kwestii żebractwa w Polsce	141
2. Wybrane podmioty działające na rzecz pomocy osobą żebrzącym i ograniczania żebractwa	155
3. Regulacje prawne dotyczące żebractwa w wybranych krajach Unii Europejskiej	173
ROZDZIAŁ VIII	
DROGI WYCHODZENIA Z ŻEBRACTWA	177
1. Znaczenie działań na rzecz minimalizacji żebractwa	177
2. Przeciwdziałanie procederowi żebractwa – wybrane programy	178
2.1. Program realizowany w Poznaniu	178
2.2. Program realizowany we Wrocławiu	181
2.3. Program realizowany w Krakowie	182
ROZDZIAŁ IX	
PROPONOWANE KIERUNKI ZMIAN	187
1. Polityka społeczna państwa	187
2. Pomoc społeczna	194
ROZDZIAŁ X	
SŁOWNICZEK GWARY ŻEBRACZEJ I ULICZNEJ	201
SŁOWNICZEK	202
ZAKOŃCZENIE	207
BIBLIOGRAFIA	209

WYKAZ FOTOGRAFII	217
WYKAZ TABEL	219
WYKAZ RYSUNKÓW	219